

**ARMOEDEMONTOR
GEMEENTE HEERHUGOWAARD 2017**

Armoedemonitor gemeente Heerhugowaard 2017

Een onderzoek naar de grootte en samenstelling van de minimapopulatie in de gemeente Heerhugowaard.

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Heerhugowaard

Datum

Juni 2018

Auteurs

Anne-Wil Hak
Michelle Ellens

Databewerking

Wim Zijlema

KWIZ

Stavangerweg 23 - 5
9723 JC Groningen
050 - 5252473
contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze publicatie is een uitgave van KWIZ. Het overnemen van cijfers en / of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden veelevoudigd en / of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Samenvatting	3
1. Minima in beeld	5
1.1. Kenmerken minimahuishoudens	5
1.2. Langdurige minima	8
2. Kinderen in armoede	10
2.1. Kinderen in minimahuishoudens.....	10
3. Minimaregelingen	12
3.1. Regelingen voor het minimabeleid	12
3.2. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	12
3.3. Bijzondere bijstand	12
3.4. Individuele inkomensvoetstuk	13
3.5. Collectieve zorgverzekering.....	14
3.6. Vergoeding eigen bijdrage schoolfonds	14
3.7. Computerregeling	14
3.8. Huygenpas	15
3.9. Cumulatief gebruik inkomensregelingen	15
4. Minima met Wmo en schuldhulpverlening	17
4.1. Wmo.....	17
4.2. Schuldhulpverlening	18
4.3. Vergelijking minima met niet-minima	19
5. Het armoedebeleid in perspectief	20
5.1. Kenmerken doelgroep armoedebeleid	20
5.2. Gebruik minimaregelingen	21
5.3. Gebruik regelingen in vergelijkend perspectief.....	22
Bijlage 1. Verantwoording	23
Bijlage 2. Bevolkingskarakteristieken	25
Bijlage 3. Kenmerken kinderen	27
Bijlage 4. Afkortingen	29

Inleiding

De gemeente Heerhugowaard voert een actief minimabeleid gericht op de preventie en bestrijding van armoede. Drie jaar geleden heeft KWIZ de omvang en doelgroep van het armoedebeleid in beeld gebracht in de Armoedemonitor 2014. Die monitor bracht de populatie met een inkomen tot 110 procent Wsm in 2013 in beeld. De huidige armoedemonitor beschrijft stand van zaken van de doelgroep met een inkomen tot 120 procent Wsm op 1 november 2017. Het gebruik van de regelingen is gemeten over de periode 1 november 2016 tot 1 november 2017. Omdat de inkomensgrens voor het minimabeleid gewijzigd is, en de periode tussen beide monitoren relatief lang is, wordt er in de huidige armoedemonitor niet vergeleken met de armoedemonitor 2014.

Opzet van het onderzoek

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van registratiegegevens van de verschillende lokale en landelijke regelingen die de gemeente uitvoert. Daarbij gaat het om de volgende voorzieningen: de Participatiewet, minimaregelingen, collectieve zorgverzekering, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), schuldhulpverlening en wettelijke schuldsanering (Wsnp). Met behulp van de Basisregistratie Personen (BRP) zijn de gebruikersgegevens op huishoudniveau gegroepeerd. Op deze manier ontstaat een samenhangend beeld op de omvang en samenstelling van de minimapopulatie, de mate van gebruik van regelingen en de overlap in het gebruik van voorzieningen op andere beleidsterreinen.

Leeswijzer

Na de samenvatting wordt in het eerste hoofdstuk de doelgroep voor het minimabeleid beschreven aan de hand van een aantal kenmerken. In hoofdstuk twee gaan we in op kinderen die opgroeien in een minimahuishouden. In het derde hoofdstuk worden alle regelingen die de gemeente kent in beeld gebracht en gaan we nader in op het cumulatief gebruik van voorzieningen. In het vierde hoofdstuk wordt het gebruik van de Wmo en schuldhulpverlening en de overlap met de minimahuishoudens in beeld gebracht. In het laatste hoofdstuk formuleren we een aantal conclusies en aanbevelingen.

Samenvatting

In totaal hebben 1.634 minimahuishoudens een inkomen tot 120 procent van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm). Dat is 7 procent van alle huishoudens. Dit aandeel ligt onder het landelijk gemiddelde van 12 procent.

Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond vaker minima

Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond moeten vaker van een minimuminkomen rondkomen dan huishoudens met een andere achtergrond; 22 procent van alle niet-westerse huishoudens heeft een inkomen tot 120 procent Wsm. Door de komst van statushouders is deze groep in veel gemeenten een stuk groter (geworden).

Huishoudens met een ander inkomen dan AOW of bijstand

In de gemeente Heerhugowaard heeft bijna een derde van de minimahuishoudens een overig inkomen zoals WW, WIA, loon etc. In deze groep zitten veel alleenstaanden, ouder dan 45 jaar, met een Nederlandse achtergrond.

Langdurige minima

Een derde belangrijke doelgroep zijn de huishoudens die al langer dan drie jaar een inkomen tot 120 procent Wsm hebben. In de gemeente Heerhugowaard behoort meer dan de helft (918 huishoudens) van alle minimahuishoudens tot de langdurige minima.

Kinderen

In totaal groeien 921 kinderen in de leeftijd tot 18 jaar op in een minimahuishouden. Dit is 7 procent van alle kinderen in de gemeente. Kinderen in een eenoudergezin hebben meer kans op armoede dan kinderen die opgroeien in een gezin met twee ouders; 32 procent tegenover 4 procent. Ook in gezinnen met een niet-westerse migratieachtergrond is het aandeel kinderen hoger dan gemiddeld; een kwart van de kinderen uit een dergelijk gezin groeit op in een minimahuishouden.

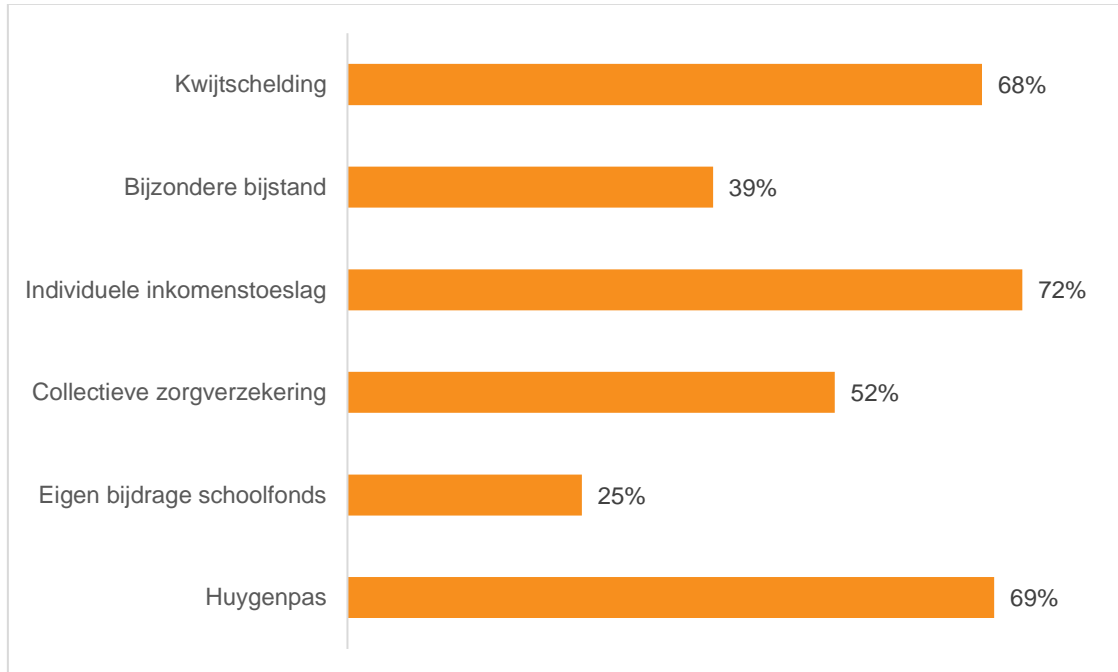
Multi-problematiek

Minimahuishoudens maken vaker gebruik van de Wmo en schuldhulpverlening dan huishoudens die geen minimuminkomen hebben. Bijna een kwart van de minimahuishoudens heeft ook een Wmo-voorziening en dus een zorgvraag. Daarnaast is 7 procent van de minimahuishoudens in aanraking geweest met schuldhulpverlening.

Bereik minimaregelingen Heerhugowaard

In de volgende figuur het bereik van de minimaregelingen. Dat is het gebruik op huishoudniveau afgezet tegen de doelgroep per regeling.

Tabel S1 Bereik regelingen

In het algemeen is het gebruik van de regelingen in de gemeente Heerhugowaard goed, ook in vergelijking met andere gemeenten. Vooral het gebruik van de individuele inkomstenstoeslag is hoog in vergelijking met landelijke en regionale cijfers.

1. Minima in beeld

In de gemeente Heerhugowaard geldt voor een aantal gemeentelijke inkomensvoorzieningen een bovengrens van 120 procent van het wettelijk sociaal minimum (Wsm). In dit hoofdstuk beschrijven we de kenmerken van deze doelgroep op 1 november 2017. In bijlage 2 staan de karakteristieken van de gehele bevolking van de gemeente beschreven.

1.1. Kenmerken minimahuishoudens

De volgende tabel bevat een overzicht van het aantal en aandeel minimahuishoudens in de gemeente.

Tabel 1.1.1 Huishoudens naar inkomen in Heerhugowaard

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	2017	
	Aantal	Aandeel
Tot 100%	1.335	5,8%
100% tot 120%	299	1,3%
<i>Subtotaal</i>	<i>1.634</i>	<i>7,1%</i>
Overig	21.495	92,9%
Totaal	23.129	100%

In 2017 hebben 1.634 huishoudens in de gemeente een inkomen tot 120 procent Wsm. In totaal heeft iets meer dan 7 procent van alle huishoudens in de gemeente een inkomen tot 120 procent Wsm. Dit aandeel ligt onder het landelijk gemiddelde van 12 procent.

Inkomensbron

Als we de huishoudens met een inkomen tot 120 procent van het sociaal minimum uitsplitsen naar hoofdkomen zien we de volgende verdeling.

Tabel 1.1.2 Inkomensbron minima, inkomen tot 120%

Inkomensbron	2017	
	Aantal	Aandeel
Participatiewet	712	44%
AOW	303	18%
Ander inkomen	619	38%
Totaal	1.634	100%

44 procent van alle minima met een inkomen tot 120 procent Wsm moet rondkomen van een bijstandsuitkering, in totaal gaat het om 712 huishoudens. Verder zijn er 303 minimahuishoudens waarvan het oudste gezinslid pensioengerechtigd is waar uitsluitend een AOW-inkomen binnenkomt. Tenslotte hebben 619 huishoudens een ander hoofdkomen, waarvan we de hoogte kennen maar niet weten uit welke componenten dit bestaat.

Huishoudtype

Het volgende overzicht geeft het huishoudtype van de minimahuishoudens weer.

Tabel 1.1.3 Huishoudtype minima, inkomen tot 120%

Huishoudtype	2017		Aandeel van alle huish.
	Aantal	Aandeel	
Alleenstaand	870	53%	12%
Eenoudergezin	258	16%	27%
Meerpersoons zonder kinderen	265	16%	3%
Meerpersoons met kinderen	241	15%	4%
Totaal	1.634	100%	7%

**leeswijzer: van de 1.634 minimahuishoudens zijn er 870 een alleenstaand huishouden. Dat is 53 procent. Als we deze 870 alleenstaande minimahuishoudens afzetten tegen alle alleenstaande huishoudens in de gemeente dan zien we dat 12 procent van al deze huishoudens minima is (kolom 'aandeel van alle huish'). Onder eenoudergezinnen is dat aandeel 27 procent en in totaal is 7 procent van alle huishoudens minima.

Alleenstaanden vormen de grootste groep in de minimapopulatie; 53 procent van alle minima is alleenstaand. Daarnaast heeft 31 procent van de huishoudens kinderen. Afgezet tegen alle huishoudens in de gemeente zijn het de eenoudergezinnen die het vaakst een minimuminkomen hebben; 27 procent van al deze huishoudens in de gemeente heeft een inkomen tot 120 procent Wsm.

Leeftijd

De volgende tabel geeft een overzicht van de huishoudens op basis van de leeftijd van de oudste persoon in het huishouden.

Tabel 1.1.4 Leeftijdsopbouw minimahuishoudens, inkomen tot 120%

Leeftijdscategorie	2017		Aandeel van alle huish.
	Aantal	Aandeel	
Tot 27 jaar	128	8%	17%
27 tot 45 jaar	562	34%	8%
45 tot AOW-leeftijd	641	39%	7%
AOW-leeftijd	303	19%	5%
Totaal	1.634	100%	7%

De grootste groep huishoudens vinden we in de leeftijdsgroepen 27 tot 45 jaar en tussen de 45 jaar en de AOW-leeftijd. De laatste kolom laat het aandeel minima ten opzichte van alle huishoudens zien. Het aandeel minima is het grootst onder huishoudens tot 27 jaar en dit aandeel neemt af naarmate mensen ouder zijn.

Geografische spreiding

In de volgende tabel de verdeling van minimahuishoudens naar wijk. In een aantal wijken is het aantal en aandeel minima erg laag. Om de anonimiteit van de inwoners te beschermen hebben we ervoor gekozen de aantallen minima in deze wijken niet in beeld te brengen.

Tabel 1.1.5 Woonwijk minimahuishoudens, inkomen tot 120%

Woonwijk	2017		Aandeel van alle huish.
	Aantal	Aandeel	
Rivierenwijk	285	17%	18%
Butterhuizen	109	7%	7%
Schilderswijk	110	7%	6%
Bomen-Recreatiewijk	203	12%	9%
De Noord	-	-	-
Zuidwijk	93	7%	6%
Oostertocht	143	8%	8%
Schrijverswijk	151	6%	11%
Edelstenenwijk	60	6%	4%
Molenwijk	129	6%	10%
Stad van de Zon	60	7%	3%
Huygenhoek	68	8%	4%
Heemradenwijk	59	6%	4%
Planetenwijk	25	3%	4%
Stadshart	80	4%	8%
Bedrijventerrein	37	1%	11%
De Draai	-	-	-
't Kruis	-	-	-
Buitengebied Zuid	-	-	-
Totaal	1.634	100%	7%

In de Rivierenwijk, Schrijverswijk, Bedrijventerrein en de Molenwijk is het aandeel minimahuishoudens hoger dan het gemeentelijk gemiddelde. De meeste huishoudens wonen in de Rivierenwijk en de Bomen-Recreatiewijk.

Achtergrond

De volgende tabel geeft een overzicht van de minima op basis van de achtergrond van de oudste persoon in het huishouden.

Tabel 1.1.6 Achtergrond minimahuishoudens, inkomen tot 120%

Achtergrond	2017		Aandeel van alle huish.
	Aantal	Aandeel	
Nederlandse achtergrond	862	53%	5%
Westerse migratieachtergrond	177	11%	7%
Niet-westerse migratieachtergrond	595	36%	22%
Totaal	1.634	100%	7%

De grootste groep minima heeft een Nederlandse achtergrond en 36 procent van alle minima in de gemeente heeft een niet-westerse migratieachtergrond. Afgezet tegen alle huishoudens is de bevolkingsgroep met een niet-westerse achtergrond oververtegenwoordigd: 22 procent van alle niet-westerse migratieachtergrond huishoudens heeft een inkomen tot 120 procent Wsm. Onder huishoudens met een Nederlandse achtergrond is dit aandeel met 5 procent een stuk lager.

1.2. Langdurige minima

In deze paragraaf gaan we nader in op de achtergrondkenmerken van de groep die we langdurige minima noemen. Dit zijn huishoudens die langer dan drie jaar leven van een inkomen tot 120 procent Wsm.

De volgende tabel geeft een overzicht van het aantal jaren dat de minimahuishoudens in Heerhugowaard zijn aangewezen op een minimuminkomen.

Tabel 1.2.1 Duur op het minimuminkomen

Duur	2017	
	Aantal	Aandeel
Tot een jaar	249	15%
Tussen 1 en 3 jaar	467	29%
Langer dan 3 jaar	918	56%
Totaal	1.634	100%

Een meerderheid behoort tot de langdurige minima: 56 procent van alle minima in de gemeente Heerhugowaard leeft al minstens drie jaar op een inkomen tot 120 procent Wsm. Dat is in lijn met wat we bij de meeste andere gemeenten zien.

Inkomensbron

De volgende tabel geeft de inkomensbron weer van de langdurige minima.

Tabel 1.2.2 Inkomensbron langdurige minima

Inkomensbron	2017		Aandeel van alle minimahuish.
	Aantal	Aandeel	
Participatiewet	508	55%	71%
AOW	262	29%	86%
Ander inkomen	148	16%	24%
Totaal	918	100%	56%

Bijna de helft van de langdurige minimahuishoudens moet rondkomen van een bijstandsuitkering. Verhoudingsgewijs vinden we de meeste langdurige minima onder AOW'ers; 86 procent van de AOW-gerechtigde minima heeft al drie jaar of langer een minimuminkomen. Gezien hun leeftijd is dit ook logisch, zij hebben immers geen perspectief meer op inkomensverbetering (door arbeid).

Huishoudtype

Het volgende overzicht geeft het huishoudtype van de langdurige minimahuishoudens weer.

Tabel 1.2.3 Langdurige minimahuishoudens naar type huishouden

Huishoudtype	2017		Aandeel van alle minimahuish.
	Aantal	Aandeel	
Alleenstaand	500	55%	57%
Eenoudergezin	123	13%	48%
Meerpersoons zonder kinderen	150	16%	57%
Meerpersoons met kinderen	145	16%	60%
Totaal	918	100%	56%

Net als onder alle minima, vormen alleenstaanden de grootste groep onder de langdurige minima. Afgezet tegen alle minima zijn meerpersoonshuishoudens met kinderen iets vaker dan gemiddeld langdurig op een minimuminkomen aangewezen.

Leeftijd

De volgende tabel geeft de leeftijdsopbouw weer van langdurige minimahuishoudens.

Tabel 1.2.4 Langdurige minimahuishoudens naar leeftijd

Leeftijdscategorie	2017		Aandeel van alle minimahuish.
	Aantal	Aandeel	
Tot 27 jaar	27	3%	21%
27 tot 45 jaar	286	31%	51%
45 tot AOW-leeftijd	343	37%	54%
AOW-leeftijd	262	29%	86%
Totaal	918	100%	56%

Onder de jongere huishoudens bevinden zich, logischerwijze, relatief weinig langdurige minima terwijl we onder oudere huishoudens juist meer langdurige minima vinden.

Achtergrond

In onderstaande tabel geven we de verdeling naar achtergrond van de langdurige minimahuishoudens weer.

Tabel 1.2.5 Langdurige minimahuishoudens naar achtergrond

Achtergrond	2017		Aandeel van alle minimahuish.
	Aantal	Aandeel	
Nederlandse achtergrond	445	48%	52%
Westerse migratie achtergrond	107	12%	60%
Niet-westerse migratie achtergrond	366	40%	62%
Totaal	918	100%	56%

Minima met een migratieachtergrond zijn vaker langdurig op een minimuminkomen aangewezen dan minimahuishoudens met een Nederlandse achtergrond.

2. Kinderen in armoede

In dit hoofdstuk besteden we aandacht aan kinderen in de leeftijd tot 18 jaar die opgroeien in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. We geven een aantal kenmerken weer. In de bijlage staan de kenmerken van alle kinderen.

2.1. Kinderen in minimahuishoudens

In onderstaande tabel staat het aantal kinderen in (minima)huishoudens in de gemeente.

Tabel 2.1.1 Aantal kinderen in (minima)huishoudens

Categorie	2017
Alle kinderen	12.370
Kinderen in minimahuishoudens tot 120%	921
Aandeel kinderen in minimahuishoudens	7%

Van de 12.370 kinderen in Heerhugowaard leven er 921 in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. Procentueel gezien is dit 7 procent van alle opgroeiende kinderen in de gemeente.

Naar leeftijd maken we onderscheid in kinderen tot 4 jaar, van 4 tot 12 jaar (basisschoolleeftijd) en 12 tot 18 jaar (voortgezet onderwijs).

Leeftijd

Tabel 2.1.2 Kinderen in (minima)huishoudens naar leeftijd

Leeftijd	2017		Aandeel van alle kinderen
	Aantal	Aandeel	
Tot 4 jaar	155	17%	7%
4 tot 12 jaar	444	48%	8%
12 tot 18 jaar	322	35%	7%
Totaal	921	100%	7%

Bijna de helft van de kinderen die opgroeien in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm is tussen de 4 en 12 jaar.

Inkomensbron

Tabel 2.1.3 Kinderen in minimahuishoudens naar inkomensbron

Inkomensbron	2017	
	Aantal	Aandeel
Participatiewet	559	61%
AOW	16	2%
Ander inkomen	346	37%
Totaal	921	100%

Naar bron van het inkomen zien we dat 61 procent van de kinderen in minimahuishoudens opgroeit in een huishouden met een bijstandsuitkering. Er zijn 346 kinderen die opgroeien in een huishouden met een ander inkomen.

Huishoudtype

Tabel 2.1.4 Kinderen in (minima)huishoudens naar type huishouden

Huishoudtype	2017		Aandeel van alle kinderen
	Aantal	Aandeel	
Eenoudergezin	467	51%	32%
Meerpersoons met kinderen	454	49%	4%
Totaal	921	1.772	7%

Van alle kinderen die opgroeien in een eenoudergezin leeft 32 procent in een minimahuishouden. Onder kinderen die opgroeien in een gezin met twee ouders, is dat aandeel een stuk lager; 4 procent.

Achtergrond

Tabel 2.1.5 Kinderen in (minima)huishoudens naar achtergrond

Achtergrond	2017		Aandeel van alle kinderen
	Aantal	Aandeel	
Nederlandse achtergrond	374	41%	4%
Westerse migratie achtergrond	63	7%	8%
Niet-westerse migratie achtergrond	484	52%	24%
Totaal	921	100%	7%

Kinderen in een huishouden met een niet-westerse migratieachtergrond groeien veel vaker op in een minimahuishouden dan kinderen in huishoudens met een andere achtergrond.

Geografische spreiding

Tabel 2.1.6 Kinderen in (minima) huishoudens naar woonwijk

Woonwijk	2017		Aandeel van alle huish.
	Aantal	Aandeel	
Rivierenwijk	134	14%	17%
Butterhuizen	58	6%	7%
Schilderswijk	101	11%	11%
Bomen-Recreatiewijk	154	17%	17%
De Noord	-	-	-
Zuidwijk	46	5%	4%
Oostertocht	53	6%	6%
Schrijverswijk	136	15%	23%
Edelstenenwijk	40	4%	6%
Molenwijk	44	5%	9%
Stad van de Zon	37	4%	3%
Huygenhoek	46	5%	3%
Heemradenwijk	-	-	5%
Planetenwijk	29	3%	9%
Stadshart	-	-	-
Bedrijventerrein	-	-	-
Totaal	921	100%	7%

Kinderen in de Schrijverswijk, de Rivierenwijk en Bomen-Recreatiewijk groeien in verhouding vaker op in een minimahuishouden dan kinderen in andere woonwijken.

3. Minimaregelingen

Inwoners van de gemeente Heerhugowaard met een laag inkomen kunnen een beroep doen op diverse regelingen om hun lasten te verlichten of het maatschappelijk participeren te versterken. In dit hoofdstuk gaan we nader in op het gebruik en bereik onder de doelgroep van verschillende inkomensondersteunende voorzieningen. Daarnaast beschrijven we de kenmerken van de huishoudens die van de regelingen gebruik maken. Het gebruik is gemeten op huishoudniveau over de periode november 2016 tot november 2017.

3.1. Regelingen voor het minimabeleid

De volgende tabel geeft de minimaregelingen in de gemeente weer.

Tabel 3.1.1 Overzicht regelingen minimabeleid

Regeling	Inkomensgrens	Doelgroep
Kwijtschelding	100%	1.335
Bijzondere bijstand	100% / 120%	1.335/1.634
Individuele inkomens toeslag	110%	n.b. (120% Wsm: 656)
Collectieve zorgverzekering	120%	1.634
Vergoeding eigen bijdrage schoolfonds	120%	766
Computerregeling	120%	n.b.
Huygenpas	120%	1.634

In de tweede helft van 2017 zijn er twee regelingen bijgekomen; de computerregeling en de vergoeding eigen risico. Van het gebruik van de vergoeding van het eigen risico hebben we voor deze monitor geen informatie ontvangen. Voor de computerregeling kunnen we alleen het gebruik van een paar maanden weergeven en niet van een heel jaar.

3.2. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Huishoudens kunnen kwijtschelding aanvragen voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting. De doelgroep voor de kwijtschelding bestaat uit huishoudens met een inkomen op of rond het voor dat huishoudtype geldende sociale minimum¹.

Tabel 3.2.1 Gebruik en bereik kwijtschelding

Categorie	2017
Doelgroep	1.335
Gebruik kwijtschelding	904
Percentage bereik	68%

In 2017 is aan 904 huishoudens kwijtschelding verstrekt, dit is 68 procent van de doelgroep. Bij veel andere gemeenten vinden we een bereik van zo'n 70 à 75 procent.

Kenmerken huishoudens die gebruik maken van de kwijtschelding in 2017

- Meerpersoonshuishoudens met kinderen maken vaker gebruik van de kwijtschelding dan andere huishoudtypen;
- Huishoudens met AOW maken ook vaker gebruik van deze regeling dan andere minima.

3.3. Bijzondere bijstand

Het bijzondere bijstandsbeleid van de gemeente Heerhugowaard is erop gericht om mensen die bijzondere noodzakelijke kosten hebben en deze niet zelf kunnen betalen, te ondersteunen.

¹ De kwijtschelding kent andere vermogensnormen dan de rest van de minimaregelingen. Omdat we echter geen gegevens hebben over het vermogen van minima kijken we puur naar het inkomen (100 procent Wsm).

De gemeente beoordeelt wanneer er sprake is van bijzondere omstandigheden. Voor een aantal kostensoorten wordt een inkomensgrens van 100 procent gehanteerd.

Tabel 3.3.1 Gebruik en bereik bijzondere bijstand

Categorie	2017 ²
Doelgroep	1.634
Gebruik bijzondere bijstand	633
Percentage bereik	39%

In de periode november 2016 tot november 2017 hebben 633 huishoudens één of meerdere keren gebruik gemaakt van de bijzondere bijstand, ofwel 39 procent van de doelgroep tot 120 procent Wsm. Dat is iets hoger dan dat we bij veel andere gemeenten zien.

Kenmerken huishoudens die gebruikmaken van bijzondere bijstand in 2017

- Huishoudens met een bijstandsuitkering maken vaker gebruik van de bijzondere bijstand dan huishoudens met een overig inkomen of met AOW;
- Huishoudens met kinderen maken vaker gebruik van de bijzondere bijstand dan andere huishoudens;
- Minima met een niet-westerse achtergrond hebben vaker gebruikgemaakt van de bijzondere bijstand dan minima met een migratieachtergrond.

3.4. Individuele inkomenstoelage

De individuele inkomenstoelage is bedoeld als inkomensondersteuning voor mensen die langdurig afhankelijk zijn van een minimuminkomen. In Heerhugowaard behoort iedereen tussen de 21 jaar en AOW-leeftijd, die gedurende een periode van drie jaar een inkomen heeft tot 110 procent, tot de doelgroep. Verder geldt als voorwaarde voor toekenning dat er geen perspectief op inkomensverbetering door werkaanvaarding (meer) mag zijn. Omdat we doelgroep tot 110 procent voor dit onderzoek niet in beeld hebben, geven we de doelgroep weer met een inkomen tot 120 procent Wsm.

Tabel 3.4.1 Gebruik en bereik individuele inkomenstoelage

Categorie	2017
Doelgroep	656
Gebruik individuele inkomenstoelage	475
Percentage bereik	72%

In 2017 hebben 475 huishoudens gebruikgemaakt van de individuele inkomenstoelage. Een bereik van 72 procent. Dat is hoger dan bij de meeste andere gemeenten, waar het bereik gemiddeld rond de 60 procent ligt. Omdat de doelgroep met een inkomen tot 110 procent Wsm waarschijnlijk wat kleiner is dan hier weergegeven, zal het daadwerkelijke bereik nog iets hoger liggen.

Kenmerken huishoudens die gebruikmaken van de individuele inkomenstoelage in 2017

- Meerpersoonshuishoudens met kinderen en eenoudergezinnen maken het vaakst gebruik van de individuele inkomenstoelage. Het verschil tussen de overige huishoudtypes is klein;
- Het gebruik onder huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond is hoger dan huishoudens met een andere achtergrond.

² Het gebruik van de bijzondere bijstand in 2017 is afgezet tegen een doelgroep van minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm.

3.5. Collectieve zorgverzekering

De gemeente Heerhugowaard biedt minima met een inkomen tot 120 procent Wsm de mogelijkheid om deel te nemen aan de collectieve zorgverzekering bij Univé verzekeringen. Minima krijgen korting op de premie voor de basis- en de aanvullende verzekering. Omdat een zorgverzekering voor een heel kalenderjaar geldt, geven we voor het gebruik de huishoudens weer die in 2017 gebruikmaken van de collectieve zorgverzekering.

Tabel 3.5.1 Gebruik en bereik collectieve zorgverzekering

Categorie	2017
Doelgroep	1.634
Gebruik collectieve zorgverzekering	848
Percentage bereik	52%

In 2017 hebben 848 huishoudens gebruikgemaakt van de collectieve zorgverzekering, oftewel 52 procent van de doelgroep. Dat is hoger dan we bij andere gemeenten zien (meestal rond de 35 procent).

Kenmerken huishoudens die gebruikmaken van de collectieve zorgverzekering in 2017

- Huishoudens met een AOW-inkomen maken het vaakst gebruik van de collectieve zorgverzekering, gevolgd door huishoudens met een bijstandsuitkering;
- Eenoudergezinnen maken het minst vaak gebruik van de collectieve zorgverzekering. Het verschil tussen de overige huishoudtypes is klein.

3.6. Vergoeding eigen bijdrage schoolfonds

Minima met een inkomen tot 120 procent die schoolgaande kinderen tussen 4 en 18 jaar hebben kunnen een vergoeding krijgen voor de eigen bijdrage die scholen soms vragen van ouders. De gemeente vindt het namelijk belangrijk dat kinderen mee kunnen doen aan activiteiten op school. Voor de bepaling van de doelgroep gaan we er vanuit dat alle ouders met een minimuminkomen een eigen bijdrage moeten betalen.

Tabel 3.6.1 Gebruik vergoeding eigen bijdrage schoolfonds

Categorie	2017
Doelgroep	766
Gebruik vergoeding	189
Percentage gebruik	25%

Een kwart van de minimahuishoudens met kinderen heeft gebruikgemaakt van de vergoeding voor de eigen bijdrage schoolfonds. Omdat we voor deze monitor niet beschikken over een bestand kunnen we alleen het totaal gebruik weergeven en niets zeggen over de kenmerken van de gebruikers.

3.7. Computerregeling

In het voorgezet onderwijs is het hebben van een computer noodzakelijk. Huiswerk wordt vaak opgegeven via de computer en vaak moet het huiswerk ook worden gemaakt met behulp van een computer. Kinderen die thuis niet beschikken over een computer lopen een grotere kans dat ze digitale ontwikkelingsachterstand oplopen en dat ze niet mee kunnen doen op school. De hoge aanschafkosten vormen voor ouders met een minimuminkomen veelal een probleem. Daarom wordt een computer verstrekt als binnen het gezin kinderen wonen in de leeftijd van 12 tot en met 17 jaar.

Vanaf 1 juli 2017 is de computerregeling in de gemeente Heerhugowaard ingevoerd. Het gebruik is dus niet van een heel jaar gemeten. Daarnaast is de doelgroep niet vast te stellen omdat we niet weten wie thuis geen computer heeft.

Tabel 3.7.1 Gebruik vergoeding eigen bijdrage computerregeling

Categorie	2017
Gebruik computerregeling	37

Tussen 1 juli 2017 en 1 november 2017 hebben 37 huishoudens gebruikgemaakt van de computerregeling. Het merendeel daarvan ontvangt een bijstandsuitkering en twee derde is een eenoudergezin.

3.8. Huygenpas

Op de Huygenpas staat een tegoed waarmee men kan sporten, lid kan worden van een vereniging, naar de bioscoop kan gaan, buskaartjes kan kopen en nog veel meer.

Tabel 3.8.1 Gebruik Huygenpas

Categorie	2017
Doelgroep	1.634
Gebruik Huygenpas	1.127
Percentage gebruik	69%

In 2017 zijn er aan 1.127 huishoudens passen verstrekt. In totaal heeft 69 procent van de minimahuishoudens een Huygenpas. Voor een pas is dat een hoog bereik.

Omdat we voor deze monitor niet beschikken over een bestand kunnen we alleen het totaal gebruik weergeven en niets zeggen over de kenmerken van de gebruikers. Daarnaast weten we niet hoeveel huishoudens het tegoed daadwerkelijk hebben gebruikt (of opgemaakt).

3.9. Cumulatief gebruik inkomensregelingen

In deze paragraaf geven we weer of en in hoeverre minimahuishoudens gebruik maken van meerdere regelingen. Een huishouden kan theoretisch gezien van vier voorzieningen (kwijschelding, individuele inkomensvoorslag, collectieve zorgverzekering en bijzondere bijstand)³ gebruik maken.

Tabel 3.9.1 Cumulatief gebruik minimaregelingen, huishoudens tot 120%

Aantal regelingen	2017	
	Aantal	Aandeel
0	105	6%
1	703	43%
2	419	27%
3	302	18%
4	97	6%
Totaal	1.634	100%

De tabel laat zien dat 6 procent van alle minimahuishoudens (105 in getal) in de analyseperiode van geen enkele inkomensondersteunende regeling gebruik heeft gemaakt. Dit aandeel niet-gebruikers ligt in lijn lager met wat we bij de meeste andere gemeenten zien, gemiddeld ligt het aandeel niet-gebruikers rond de 15 procent. De meeste minima (43 procent) hebben gebruikgemaakt van één regeling en 26 procent heeft twee regelingen gebruikt. Een kleine groep van 6 procent (97 huishoudens) heeft gebruikgemaakt van vier regelingen.

Kenmerken niet-gebruikers

Een nadere analyse van de niet-gebruikers geeft tot het volgende beeld.

- Naar huishoudtype zien we dat alleenstaanden en meerpersoonshuishoudens zonder kinderen vaker van geen enkele regeling gebruikmaken dan gezinnen met kinderen. Dit kan komen doordat er voor gezinnen met kinderen meer regelingen beschikbaar zijn;

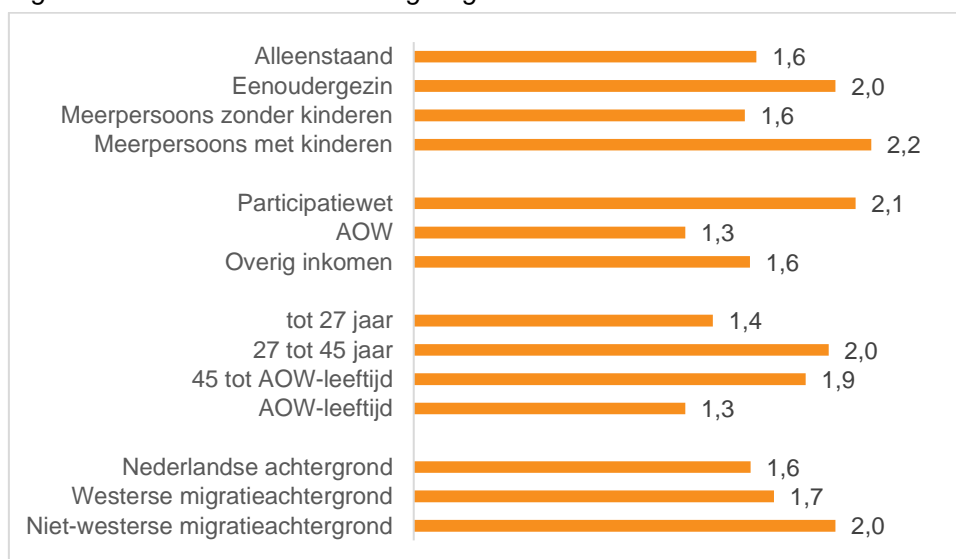
³ Van de vergoeding eigen bijdrage schoolfonds en Huygenpas hebben we geen bestanden gekregen voor deze monitor.

- Naar herkomst behoren huishoudens met een Nederlandse achtergrond vaker tot de niet-gebruikers.

Aantal inkomensondersteunende regelingen in minimahuishoudens

Gemiddeld maken de minimahuishoudens in Heerhugowaard in de analyseperiode gebruik van 1,7 regelingen. Tussen de huishoudens is enig verschil te constateren in het gemiddeld gebruik. De volgende figuur maakt dit duidelijk.

Figuur 3.9.1. Gemiddeld aantal regelingen naar kenmerken huishoudens

- Huishoudens met kinderen maken gemiddeld van meer regelingen gebruik dan huishoudens zonder kinderen. Dit is ook logisch omdat huishoudens met kinderen ook van meer regelingen gebruik kunnen maken;
- Minima met een bijstandsuitkering maken van meer regelingen gebruik dan huishoudens met een andere inkomensbron;
- Huishoudens van AOW-leeftijd blijven achter in hun gebruik bij huishoudens van een andere leeftijdscategorie;
- Tenslotte is te zien dat minimahuishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond van gemiddeld meer regelingen gebruikmaken dan huishoudens met een andere achtergrond. Bij het gebruik per regeling werd al duidelijk dat het bereik onder minimahuishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond relatief het hoogst is.
- Sommige huishoudens kunnen van meer regelingen gebruik maken dan andere omdat ze op meer regelingen recht hebben. Dit heeft uiteraard invloed op het gemiddelde gebruik.

4. Minima met Wmo en schuldhulpverlening

In dit hoofdstuk gaan we in op het gebruik van de Wmo en de schuldhulpverlening onder minimahuishoudens. We geven een aantal kenmerken weer en vergelijken het gebruik van minimahuishoudens met het gebruik van niet-minima. Het gebruik van de voorzieningen is gemeten op huishoudniveau over de periode 1 november 2016 tot 1 november 2017.

4.1. Wmo

De volgende tabel geeft de inkomenssituatie weer van de huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de Wmo.

Tabel 4.1.1 Inkomensverdeling Wmo-gebruikers

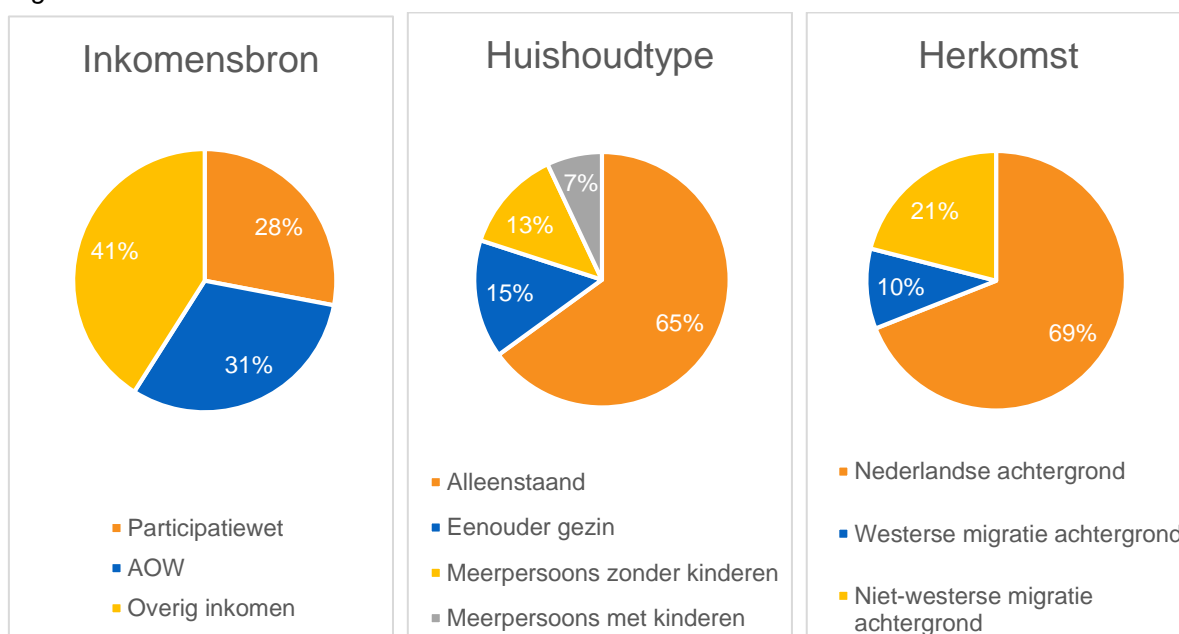
Wmo	2017		Aandeel Wmo onder alle huish.
	Aantal	Aandeel	
Tot 120% Wsm	392	22%	24%
Overige huishoudens	1.434	78%	7%
Totaal	1.826	100%	8%

In de analyseperiode hebben in totaal 1.826 huishoudens gebruikgemaakt van een of meerdere Wmo-voorzieningen. Van deze huishoudens heeft 22 procent een inkomen tot 120 procent Wsm. Procentueel gezien heeft 8 procent van alle huishoudens in de gemeente een Wmo-voorziening. Onder minimahuishoudens is dat hoger, daarvan heeft 24 procent een Wmo-voorziening.

Kenmerken minimahuishoudens die gebruikmaken van Wmo-voorzieningen

Een nadere analyse van de minimahuishoudens die gebruikmaken van een Wmo-voorziening geeft het volgende beeld.

Figuur 4.1.1. Kenmerken Wmo-huishoudens

Ruim 30 procent van de minimahuishoudens met Wmo-voorziening ontvangt een AOW-inkomen en een kwart ontvangt een bijstandsuitkering. Bijna twee derde van de minimahuishoudens met Wmo-voorziening is een alleenstaand huishouden en 22 procent is een huishouden met kinderen. Bijna 70 procent van de huishoudens heeft een Nederlandse achtergrond en 21 procent heeft een niet-westerse migratieachtergrond.

4.2. Schuldhulpverlening

Schuldhulpverlening is bedoeld voor inwoners die zelf hun problematische schulden niet meer kunnen oplossen. Het belangrijkste onderdeel van schuldhulpverlening betreft een minnelijke schuldregeling. Wanneer een minnelijk traject niet mogelijk is kan een aanvraag worden gedaan voor toelating tot de WSNP (het wettelijk traject).

Huishoudens die in de schuldsanering zitten of in de WSNP zitten kunnen ook gebruikmaken van minimaregelingen; daarvoor wordt gekeken naar het besteedbaar inkomen.

De volgende tabel geeft het aantal huishoudens weer dat een traject binnen de schuldhulpverlening heeft.

Tabel 4.2.1 Aantal huishoudens in een schuldhulpverleningstraject

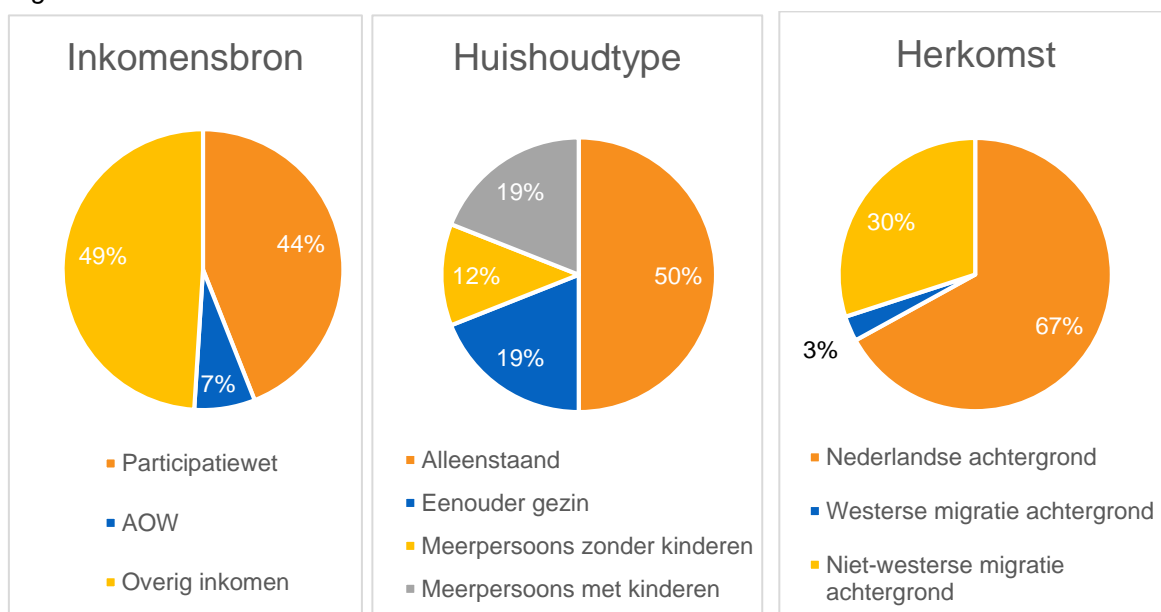
SHV	2017		Aandeel SHV onder alle huish.
	Aantal	Aandeel	
Tot 120% Wsm	108	60%	7%
Overige huishoudens	72	40%	0,3%
Totaal	180	100%	0,8%

In totaal hadden 180 huishoudens in de analyseperiode een schuldhulpverleningstraject, waarvan 60 procent een inkomen tot 120 procent heeft. In de gehele gemeente is bijna 1 procent van de huishoudens in aanraking geweest met schuldhulpverlening. Onder minima tot 120 procent is dat 7 procent.

Kenmerken minimahuishoudens in de schuldhulpverlening

De minimahuishoudens die in 2017 in een schuldhulpverleningstraject zaten hebben de volgende kenmerken.

Figuur 4.2.1. Kenmerken SHV-huishoudens

Bijna de helft van de minimahuishoudens die in aanraking zijn geweest met schuldhulpverlening ontvangt een bijstandsuitkering en de helft van de minimahuishoudens die schuldhulpverlening hebben is alleenstaand. Twee derde van de huishoudens heeft een Nederlandse achtergrond en een derde heeft een niet-westerse migratieachtergrond.

4.3. Vergelijking minima met niet-minima

In deze paragraaf vergelijken we minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm met niet-minima (huishoudens met een hoger inkomen) op het gebruik van de Wmo en schuldhulpverlening.

Tabel 4.3.1 Cumulatief gebruik voorzieningen op huishoudniveau

Categorie	Wmo	SHV
Minima tot 120 procent Wsm	23,9%	6,6%
Niet-minima inkomen > 120 procent Wsm	6,7%	0,3%

Minimahuishoudens maken vaker gebruik van de Wmo en SHV dan niet-minima; bijna 24 procent heeft eveneens gebruikgemaakt van een of meerdere Wmo-voorzieningen en 6,6 procent heeft ook schuldhulpverlening. Bij huishoudens met een inkomen hoger dan 120 procent Wsm (de zogenaamde niet-minima) zijn de cijfers als volgt: 6,7 procent heeft één of meerdere Wmo-voorzieningen en 0,3 procent is in aanraking geweest met schuldhulpverlening.

5. Het armoedebeleid in perspectief

Dit afsluitende hoofdstuk start met een weergave van de doelgroep van het armoedebeleid in de gemeente Heerhugowaard, gevolgd door het bereik van de minimaregelingen.

5.1. Kenmerken doelgroep armoedebeleid

Omvang

Op 1 november 2017 hebben 1.634 huishoudens een inkomen tot 120 procent Wsm. Het aandeel minima is iets meer dan 7 procent en dat ligt onder het landelijk gemiddelde van 12 procent.

Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond

Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond hebben vaker een minimuminkomen dan gemiddeld; 22 procent van alle niet-westerse huishoudens heeft een inkomen tot 120 procent Wsm (gemiddeld in de gemeente is dat 7 procent). Door de komst van statushouders sinds 2015 is deze groep in veel gemeenten een stuk groter (geworden).

Huishoudens met een ander inkomen dan AOW of bijstand

In vergelijking met andere gemeenten van vergelijkbare grootte is het aandeel huishoudens met een overig inkomen (d.w.z. geen bijstand en geen AOW) hoger. Het is belangrijk om te zorgen dat deze groep niet doorstroomt naar de bijstand. Daarnaast komt deze groep minder vaak in aanmerking met de gemeente dan bijstandsgerechtigden.

Langdurige minima

Een derde belangrijke doelgroep zijn de huishoudens die al langer dan drie jaar een inkomen tot 120 procent Wsm hebben. In de gemeente Heerhugowaard behoort meer dan de helft (918 huishoudens) van alle minimahuishoudens tot de langdurige minima.

Kinderen in armoede en eenoudergezinnen

In totaal groeien 921 kinderen in de leeftijd tot 18 jaar op in een minimahuishouden. Dit is 7 procent van alle kinderen in de gemeente. Kinderen in een eenoudergezin hebben meer kans op armoede dan kinderen die opgroeien in een gezin met twee ouders: 32 procent tegenover 4 procent. Ook in gezinnen met een niet-westerse migratieachtergrond is het aandeel kinderen hoger dan gemiddeld; 24 procent van de kinderen uit een dergelijk gezin groeit op in een minimahuishouden.

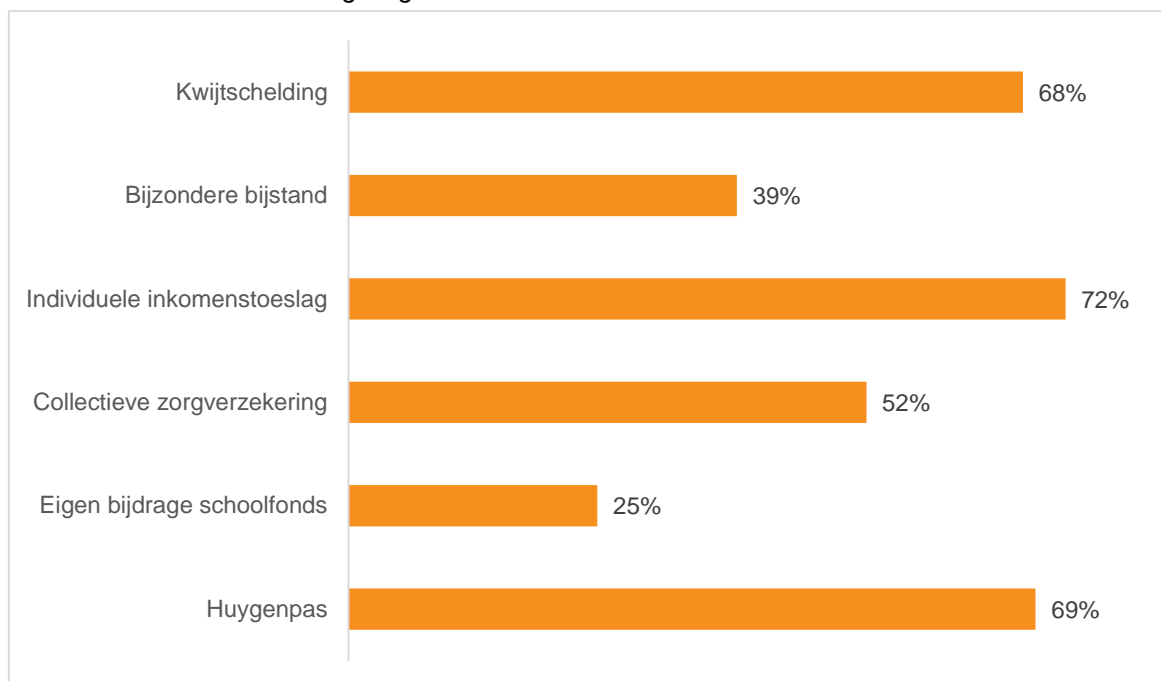
Multi-problematiek

Bijna een kwart van de minimahuishoudens heeft een Wmo-voorziening en dus een zorgvraag. Voor alle huishoudens in de gemeente geldt dat 8 procent van een voorziening in de Wmo gebruik maakt; onder minima is de zorgvraag dus hoger dan onder alle huishoudens in de gemeente. Daarnaast heeft 7 procent van de minimahuishoudens een schuldhulpverleningstraject doorlopen of zit daar nog steeds in.

5.2. Gebruik minimaregelingen

Onderstaande figuur geeft het bereik weer van de minimaregelingen in de periode november 2016 tot november 2017. Dit is het gebruik op huishoudniveau afgezet tegen de doelgroep.

Tabel 5.2.1 Bereik minimaregelingen 2017

Het gebruik van de **kwijtschelding** is met 68 procent goed. Het maximale bereik dat voor deze regeling mogelijk is ligt rond de 80 procent. Een hoger bereik is niet mogelijk omdat een deel van de populatie niet zelfstandig woont of te veel vermogen heeft. Onder de gebruikers van de kwijtschelding bevinden zich relatief veel huishoudens met een overig inkomen en huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond.

In de analyseperiode heeft 39 procent van alle huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm een of meerdere keren gebruikgemaakt van de **bijzondere bijstand**. Huishoudens met een bijstandsuitkering maken relatief meer gebruik van de regeling.

Voor de **individuele inkomenstoelage** geldt dat in de meeste gemeenten het bereik rond 60 procent ligt. Het gebruik in Heerhugowaard ligt met 72 procent boven dit gemiddelde (dit is het bereik onder de doelgroep tot 120 procent Wsm. We hebben geen gegevens over de exacte doelgroep met een inkomen tot 110 procent Wsm waardoor we de doelgroep iets hoger inschatten dan deze daadwerkelijk is – het bereik zal daarom ook nog wat hoger liggen dan 72 procent). Onder de gebruikers bevinden zich relatief veel minima met kinderen en met een niet-westerse migratieachtergrond.

Voor de **collectieve zorgverzekering** geldt dat het percentage van 52 procent gebruik boven het landelijk gangbare gemiddelde ligt van 40 procent. Ouderen maken relatief veel gebruik van deze regeling; 69 procent heeft een collectieve zorgverzekering.

Het aantal huishoudens met een **Huygenpas** is erg hoog met een bereik van 69 procent. Over de daadwerkelijke benutting van de pas hebben we geen gegevens.

5.3. Gebruik regelingen in vergelijkend perspectief

De volgende tabel bevat een overzicht van het bereik van vier minimaregelingen in Alkmaar en Langedijk. Omdat de uitvoering van de regelingen van plaats tot plaats op onderdelen verschilt, mogen de gepresenteerde gemeentelijke percentages *niet* als absoluut worden beschouwd.

Tabel 5.3.1 *Vergelijking bereik voorzieningen op gemeentelijk niveau*

Regeling	Heerhugo waard	Alkmaar	Langedijk
Kwijtschelding	68%	66%	63%
Bijzondere bijstand	39%	35%	32%
Individuele Inkomenstoeslag	73%	74%	38%
Collectieve Zorgverzekering	52%	31%	53%

Het bereik verschilt nog wel per gemeente, met name bij de individuele inkomenstoeslag en de collectieve zorgverzekering.

Bijlage 1. Verantwoording

Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van registratiegegevens van de verschillende lokale en landelijke regelingen die de gemeente uitvoert. Daarbij gaat het om de volgende voorzieningen: Participatiewet, minimaregelingen en kwijschelding gemeentelijke belastingen. Alle bron gegevens zijn via encryptie versleuteld aangeleverd zodat ze niet te herleiden zijn tot individuele natuurlijke personen.

Onderstaand beschrijven we de wijze waarop het onderzoeksbestand is aangemaakt.

Stap 1

In de eerste bewerkingsstap wordt de informatie uit de genoemde registratiebronnen aan het actuele BRP bestand (dat ook is versleuteld) gekoppeld. Op deze wijze wordt inzichtelijk welke personen gebruik maken of gebruik hebben gemaakt van welke voorziening.

Stap 2

In stap 2 wordt aan de hand van de BRP een analysebestand op huishoudniveau gemaakt. We onderscheiden 4 huishoudtypes: alleenstaanden, eenoudergezinnen, meerpersoonshuishoudens met kinderen en meerpersoonshuishoudens zonder kinderen. De operationele definities van deze begrippen treft u verderop in deze verantwoording aan.

Stap 3

Het feitelijke gebruik van voorzieningen in het jaar voorafgaand aan het peilmoment van de BRP wordt op huishoudniveau vastgesteld. Indien één persoon binnen het huishouden gebruik heeft gemaakt van een bepaalde voorziening, wordt dit toegerekend naar het hele huishouden.

Statistisch kader

In tegenstelling tot wat gangbaar is bij sociaal wetenschappelijk onderzoek is dit rapport gebaseerd op gegevens van de totale bevolkingspopulatie. Dat betekent dat de vermelde aantallen en percentages niet getoetst hoeven te worden op statistische betrouwbaarheid en altijd de feitelijke situatie weergeven.

Operationele definitie huishouden

Het bepalen van het soort en type huishouden gebeurt aan de hand van gegevens uit de bevolkingsadministratie en wel op de volgende wijze:

- indien één persoon op een adres woont, is duidelijk dat er sprake is van een alleenstaande;
- personen op één adres waartussen geregistreerde ouder-kindrelaties of echtrelaties bestaan worden tot een gezamenlijk huishouden gerekend;
- indien er één meerderjarige op een adres woont met een ouder-kindrelatie tellen we een eenoudergezin;
- indien er meer meerderjarige op een adres wonen waarbij één meerderjarige ouder is en er een ouder-kindrelatie bestaat met de andere meerderjarige (en/of minderjarige) tellen we een eenoudergezin;
- als er vier of meer meerderjarigen op een adres wonen, gaan we ervan uit dat er meerdere huishoudens op dit adres gevestigd zijn;
- indien er drie meerderjarigen zonder echtrelatie op één adres wonen, kijken we naar de gemiddelde leeftijd. Ligt die onder de 27 jaar dan rekenen we iedere persoon als een afzonderlijk (studenten)huishouden. Ligt deze boven de 27 jaar dan tellen we één meerpersoonshuishouden.
- als er minimaal 20 personen op een gezamenlijk adres wonen, registreren we een institutioneel huishouden, tenzij de gemiddelde leeftijd van alle bewoners hoger is dan de AOW-leeftijd. Iedere bewoner wordt dan als afzonderlijk huishouden meegeteld (gehouden tellen als één huishouden).

Zelfstandig huishouden

Een zelfstandig huishouden bestaat uit één of meer personen die alleen of samen in een woonruimte gehuisvest zijn en zelf in hun dagelijkse levensbehoeften voorzien.

Institutioneel huishouden

Tot de institutionele huishoudens behoren adressen met minimaal 20 personen, waarbij de gemiddelde leeftijd jonger is dan de AOW-leeftijd. Hiertoe behoren bijvoorbeeld opvangcentra, penitentiaire inrichtingen, kindertehuizen en internaten.

In de bevolkingsoverzichten in deze rapportage zijn deze personen meegeteld. In de hoofdstukken waar de inkomensverdeling in termen van huishoudens wordt besproken blijven zij buiten beschouwing.

Besteedbaar inkomen (CBS)

Besteedbaar inkomen is het bruto inkomen verminderd met de premies sociale zekerheid en andere betaalde overdrachten (zoals alimentatie) en de loon-, inkomsten- en vermogensbelasting. Het bruto inkomen omvat winst uit onderneming, bruto inkomsten uit arbeid, inkomsten uit vermogen en bruto ontvangen overdrachten (zoals AOW, Anw, WAO/WIA, studiefinanciering, kinderbijslag en huursubsidie).

Inkomensbron

In dit onderzoek worden de termen Participatiewet, AOW en 'ander' inkomen gebruikt. Voor de bijstandsgerechtigden is de inkomensbron direct vast te stellen. De AOW inkomensgrondslag is bepaald op basis van de leeftijd van de huishoudoudste. De AOW-gerechtigde huishoudens die tevens een aanvullende bijstandsuitkering ontvangen rekenen we eveneens tot deze categorie. Alle overige inkomens zijn vervolgens onder de noemer 'ander' inkomen gebracht.

Wanneer het inkomen van een huishouden alleen bestaat uit AOW dan wordt het huishouden tot de minimapopulatie gerekend.

Berekening van de duur van het minimuminkomen

De duur van de periode waarin een huishouden op het minimuminkomen leeft, wordt berekend aan de hand van een combinatie van gegevens uit verschillende bronnen. Een sluitende definiëring in termen van een volledig onafgebroken periode is niet altijd mogelijk. Indien de periode tussen het gebruik van de ene regeling en de andere maximaal 30 dagen is, wordt dit daarom toch als aaneengesloten periode gezien.

Wettelijk sociaal minimum

Het wettelijk sociaal minimum is de actuele bijstandsnorm voor het betreffende huishoudtype. Deze normbedragen worden halfjaarlijks vastgesteld. Voor AOW-huishoudens is de netto AOW-uitkering het normbedrag voor het wettelijke sociale minimum.

Achtergrond (CBS)

Voor bepaling van achtergrond wordt gekeken naar het geboorteland van de ouder(s). Een allochtoon is iemand waarvan minimaal één van de ouders in het buitenland is geboren. Inwoners afkomstig uit Europa, Noord-Amerika, Australië, Japan en Indonesië worden als mensen met een westerse migratie achtergrond gezien.

Bijlage 2. Bevolkingskarakteristieken

In deze bijlage staan de belangrijkste kenmerken van de bevolkingspopulatie in de gemeente Heerhugowaard op 1 november 2017

Alle huishoudens

Onderstaande tabel geeft het aantal inwoners en huishoudens weer in de gemeente.

Tabel B2.1 Aantal huishoudens en inwoners Heerhugowaard⁴

Categorie	2017
Aantal huishoudens	23.129
Aantal personen	54.760
Gemiddelde huishoudgrootte	2,4

In de gemeente Heerhugowaard wonen op 1 november 2017 ruim 54.700 personen in 23.129 huishoudens. De gemiddelde huishoudgrootte komt daarmee uit op ruim 2,4 personen, dit ligt iets hoger dan het landelijk gemiddelde van 2,2.

Huishoudtype

Naar huishoudtype zien we de volgende verdeling.

Tabel B2.2 Huishoudens naar type

Huishoudtype	2017		Aandeel landelijk
	Aantal	Aandeel	
Alleenstaand	6.992	30%	38%
Eenoudergezin	939	4%	7%
Meerpersoons zonder kinderen	9.140	40%	29%
Meerpersoons met kinderen	6.058	26%	26%
Totaal	23.129	100%	100%

In de gemeente Heerhugowaard wonen in vergelijking met landelijke cijfers⁵ meer meerpersoonshuishoudens zonder kinderen en minder eenoudergezinnen en alleenstaanden

Leeftijd

De leeftijdsopbouw van de huishoudpopulatie, uitgaande van de leeftijd van de oudste persoon in het huishouden, staat weergegeven in tabel B2.3.

Tabel B2.3 Huishoudens naar leeftijd

Leeftijdscategorie	2017		Aandeel landelijk
	Aantal	Aandeel	
Tot 27 jaar	756	3%	8%
27 tot 45 jaar	6.668	29%	28%
45 tot AOW-leeftijd	9.089	39%	38%
AOW-leeftijd	6.616	29%	27%
Totaal	23.129	100%	100%

De leeftijdsopbouw in de gemeente Heerhugowaard is redelijk vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde.

⁴ Alle gegevens in de tabellen in deze monitor zijn gebaseerd op gemeentelijke registratiegegevens, tenzij anders aangegeven. Landelijke cijfers zijn afkomstig van het CBS.

⁵ De definitie die het CBS hanteert voor eenoudergezinnen wijkt af van de definitie die KWIZ gebruikt. Het CBS hanteert geen leeftijdscriterium bij het begrip eenoudergezin en telt dus ook ouder-kind relatie mee tussen volwassenen personen. KWIZ hanteert als criterium voor een eenoudergezin dat het jongste inwonende kind jonger dan 18 jaar is.

Achtergrond

De volgende tabel geeft de achtergrond van alle huishoudens in Heerhugowaard weer, op basis van de achtergrond van de oudste persoon in het huishouden.

Tabel B2.4 Huishoudens naar achtergrond

Achtergrond	2017	
	Aantal	Aandeel
Nederlandse achtergrond	17.911	77%
Westerse migratieachtergrond	2.512	11%
Niet-westerse migratieachtergrond	2.706	12%
Totaal	23.129	100%

77 procent van alle huishoudens in de gemeente heeft een Nederlandse achtergrond en 23 procent heeft een migratieachtergrond.

Geografische verdeling

De volgende tabel geeft de woonwijk van alle huishoudens in Heerhugowaard weer.

Tabel B2.5 Huishoudens naar woonwijk

Woonwijk	2017	
	Aantal	Aandeel
Rivierenwijk	1.573	7%
Broekhorn	266	1%
Butterhuizen	1.495	6%
Schilderswijk	1.771	8%
Bomen-Recreatiewijk	2.177	9%
De Noord	521	2%
Zuidwijk	1.554	7%
Oostertocht	1.817	8%
Schrijverswijk	1.326	6%
Edelstenenwijk	1.397	6%
Buitengebied Noord	453	2%
Molenwijk	1.303	6%
Stad van de Zon	1.731	7%
Huygenhoek	1.813	8%
Heemradenwijk	1.332	6%
Planetenwijk	608	3%
Stadshart	968	4%
Bedrijventerrein	326	1%
De Draai	449	2%
't Kruis	209	1%
Buitengebied Zuid	40	0%
Totaal	23.129	100%

Bijlage 3. Kenmerken kinderen

In deze bijlage staat een aantal kenmerken van de kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar in de gemeente Heerhugowaard.

Leeftijd

Tabel B3.1 Leeftijdsopbouw kinderen

Leeftijdscategorie	Aandeel	2017	
	2014	Aantal	Aandeel
Tot 4 jaar	21%	2361	19%
4 tot 12 jaar	45%	5590	45%
12 tot 18 jaar	34%	4419	36%
Totaal	100%	12.370	100%

Huishoudtype

De volgende tabel geeft de verdeling naar huishoudtype weer.

Tabel B3.2 Huishoudtype kinderen in (minima)huishoudens

Huishoudtype	Aandeel	2017	
	2014	Aantal	Aandeel
Eenoudergezin	11%	1.492	12%
Meerpersoons met kinderen	89%	10.878	88%
Totaal	100%	20.324	100%

Geografische spreiding

De volgende tabel geeft de verdeling naar woongebied weer.

Tabel B3.3 Woongebied kinderen

Woonwijk	2017	
	Aantal	Aandeel
Rivierenwijk	772	6%
Broekhorn	149	1%
Butterhuizen	777	6%
Schilderswijk	932	7%
Bomen-Recreatiewijk	932	7%
De Noord	276	2%
Zuidwijk	1197	10%
Oostertocht	937	8%
Schrijverswijk	594	5%
Edelstenenwijk	687	6%
Buitengebied Noord	240	2%
Molenwijk	493	4%
Stad van de Zon	1396	11%
Huygenhoek	1645	13%
Heemradenwijk	405	3%
Planetenwijk	314	3%
Stadshart	97	1%
Bedrijventerrein	69	1%
De Draai	361	3%
t Kruis	81	1%
Buitengebied Zuid	16	0%
Totaal	20.324	100%

Achtergrond

De volgende tabel geeft de verdeling naar achtergrond weer.

Tabel B3.4 Achtergrond kinderen

Achtergrond	Aandeel	2018	
	2014	Aantal	Aandeel
Nederlandse achtergrond	80%	9.520	77%
Westerse migratieachtergrond	6%	802	6%
Niet-westerse migratieachtergrond	14%	2.048	17%
Totaal	100%	12.370	100%

Bijlage 4. Afkortingen

Tabel B4.1 Afkortingenlijst

Afkorting	
AOW	Algemene Ouderdomswet
BRP	Basisregistratie Personen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CPB	Centraal Planbureau
SHV	Schuldhelpverlening
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wsm	Wettelijk sociaal minimum
WSNP	Wet schuldsanering natuurlijke personen
WW	Werkloosheidswet
ZZP	Zelfstandige zonder personeel